

Ірина Жиглей

д.е.н., професор,
Житомирський державний технологічний університет,
професор кафедри обліку і аудиту
Україна, м. Житомир
iv_zhygley@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-9529-6849

Сергій Легенчук

д.е.н., професор,
Житомирський державний технологічний університет,
завідувач кафедри обліку і аудиту
Україна, м. Житомир
legenchuk2014@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-3975-1210

Олена Сивак

к.е.н.,
Житомирський державний технологічний університет,
доцент кафедри іноземних мов
Україна, м. Житомир
olena_syvak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-2799-3685

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В
УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ**

Анотація. Глобальні проблеми сучасного світу пов'язані із забрудненням навколишнього середовища, зміною клімату, військовими конфліктами, епідеміями, соціальною нерівністю останнім часом загострюються. Існування цих проблем та необхідність їх вирішення впливають на політику країн, діяльність підприємств, а також на економічний та соціальний розвиток. Суспільство поступово починає усвідомлювати необхідність відповідальності перед навколишнім середовищем, для створення необхідних умов для сталого розвитку світу. За цих обставин потрібні фінансові механізми, що забезпечують сталий економічний розвиток, соціальну інтеграцію та економічні інтереси. Соціально відповідальне інвестування (СВІ) є одним із таких механізмів, який виник як незалежна галузь інвестиційної діяльності у другій половині ХХ століття. Автори аналізують особливості СВІ. Зокрема, у статті проаналізовано основні тенденції СВІ як в глобальному масштабі, так і в Україні, враховуючи ведення гібридної війни. Досліджено існуючі методики кількісної та якісної оцінки соціальних інвестицій підприємства.

Ключові слова: інвестування, соціально відповідальне інвестування (СВІ), корпоративна соціальна відповідальність, стійкий розвиток, соціальні вигоди, європейські країни, США, Україна

Формул: 0, рис.: 1, табл.: 1, бібл.: 36

JEL Classification: A13, M14, O35, F21, Q01

Iryna Zhyhlei

Doctor of Science (Economics), Professor,
Zhytomyr State Technological University,
Professor at Department of Accounting and Audit
Ukraine, Zhytomyr
iv_zhygley@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-9529-6849

Sergiy Legenchuk

Doctor of Science (Economics), Professor,
Zhytomyr State Technological University,
Head of the Department of Accounting and Audit
Ukraine, Zhytomyr
legenchyk2014@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-3975-1210

Olena Syvak

PhD (Economics),
Zhytomyr State Technological University,
Assistant Professor
at Department of Foreign Languages
Ukraine, Zhytomyr
olena_syvak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-2799-3685

MODERN TRENDS IN SOCIALLY RESPONSIBLE INVESTMENT IN TERMS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: EFFICIENCY ISSUES

Abstract. Global issues of the modern world related to environmental pollution, climate change, military conflicts, epidemics, social inequality have recently exacerbated. The existence of these issues and the need for their solution affect the policies of countries, enterprises, as well as economic and social development. Society gradually begins to realize the need for responsibility towards the environment, to create the necessary conditions for sustainable development of the world. Due to these circumstances, financial mechanisms are needed to ensure sustainable economic development, social integration and economic interests. Socially responsible investment (SRI) is one of such mechanism that emerged as an independent branch of investment activity in the second half of the XX century. The authors analyze the features of SRI. In particular, the article analyzes the main trends of SRI both globally and in Ukraine, taking into account the hybrid war. The existing methods of quantitative and qualitative estimation of social investments of the enterprise have been investigated.

Keywords: investing, socially responsible investment (SRI), corporate social responsibility, sustainable development, social benefits, European countries, USA, Ukraine

Formulas: 0, fig.: 1, tabl.: 1, bibl.: 36

JEL Classification: A13, M14, O35, F21, Q01

Вступ. В умовах здійснення євроінтеграційних процесів, невизначеності, конфліктів та в контексті фінансових та економічних криз, міжнародна спільнота усвідомлює, що подальший економічний розвиток повинен будуватися на принципово іншій основі. Він повинен бути пов'язаний з посиленням контролю за ризиками, балансуванням фінансових та нематеріальних інтересів та має бути зосереджений на стійкий розвиток економіки та суспільства. СБІ є одним з інструментів, який уможливорює забезпечення такого розвитку.

Соціально відповідальне ведення господарюючими суб'єктами своєї діяльності перебуває під пильною увагою суспільства, держави, міжнародних організацій. У розвинених країнах добровільне інвестування суспільного розвитку є розповсюдженою практикою корпоративної соціальної відповідальності, що є вигідною діяльністю як для суспільства, так і для самого інвестора.

Економічна природа СБІ відрізняє його від благодійності. Через ресурсну обмеженість підприємці повинні отримувати від реалізації соціальних заходів, у тому числі СБІ, спрямованих на населення, клієнтів чи персонал, максимальну віддачу. Трансформація благодійництва у СБІ стає ознакою прогресивної діяльності XXI століття.

Згідно з результатами дослідження, проведеного Центром розвитку корпоративної соціальної відповідальності у 2014 році, більшість компаній вважають, що роль бізнесу зростає в періоди кризи, і в залежності від стратегії ведення бізнесу в період конфлікту різні галузі можуть бути обраними для соціальних інвестицій (наприклад, поліпшення безпеки працівників, відновлення економічної та соціальної інфраструктури).

Аналіз досліджень та постановка завдання. СБІ присвячено роботи багато зарубіжних і українських авторів. Основними працями в області СБІ є роботи М. Блоуфільда [Blowfield 2014], Дж. Дреблоу [Blowfield 2005], Дж. Дервал [Blowfield 2009], П. Кіндер, А. Доміні [Kinder, Lydenberg, and Domini 1993], Р. Ерл [Earle 2009], Н.А. Ашфорда [Ashford, Hall 2011], П. Бансала [Bansal 2004], С. Бахмана [Bachmann, Gunneriusson 2015], Р. Блінка [Blinic, Zidansek, Slaus 2007], Г. Кларка [Clark 2007], Дж. Флоріна [Florin, Schmidt 2011], Е. Гонча [Goncz, Skirke, Kleizen, Barber 2007], В. Ягесісана [Jegatheesan, Liow, Shu, Kim, Visvanathan 2009], Ф. Джоване [Jovane, Yoshikawa 2008] та ін.

Українським важливим є доробок учених Р. Барбера та Д. Рифкіна [Rifkin 1978], які досліджують етичні аспекти інвестування, вплив економіки та інвестицій на суспільство, ринок праці, навколишнє середовище та просувають ідеї дбайливого ставлення до природи. К. Бахтараєва розглядає СБІ як перспективний шлях розвитку фінансового ринку [Бахтараєва 2006]. Українські автори Ю. Лазар, Завальна О. [Лазар, Завальна 2012] та О. М. Костюк [Костюк 2011] досліджують сучасні тренди розвитку СБІ, Мошенський С. [Мошенський 2011] досліджує сутність та перспективи розвитку СБІ. Заслуговує на увагу дослідження теоретико-методологічних засад і еволюції концепції СБІ Васильчук І. [Васильчук 2015].

Значний внесок у розвиток СБІ мають також дослідження, опубліковані міжнародними інформаційно-аналітичними організаціями (European Social Investment Forum (Eurosif), The Forum for Sustainable and Responsible Investment (US SIF)).

В той же час, механізм функціонування ринку СБІ не був проаналізований, немає єдиного концептуального підходу в сфері СБІ, так само як і недостатньо

дослідженими залишаються особливості та приклади здійснення СБІ в розрізі країн. Особливої уваги потребують питання щодо перспектив розвитку СБІ в Україні. Вищенаведені факти підтверджують актуальність дослідження обраної теми.

Метою статті є визначення основних тенденцій соціально відповідального інвестування як в глобальному масштабі, так і в Україні, враховуючи ведення гібридної війни.

Для досягнення мети та завдань дослідження було проведено за наступними етапами з використанням загальних та спеціальних методів пізнання:

1. за допомогою методів аналізу, синтезу, а також методу кількісного порівняння з використанням вторинних даних отриманих зі звітів міжнародних організацій та дослідних установ проаналізовано тенденції соціально відповідального інвестування як в глобальному масштабі, так і в Україні, враховуючи ведення гібридної війни на її сході;

2. з метою дослідження існуючих методик кількісної та якісної оцінки соціальних інвестицій підприємства застосовано методи систематизації, аналізу та синтезу на основі використання результатів бібліографічного пошуку та вторинних даних.

Результати дослідження. Протягом кількох десятиліть соціально відповідальні інвестиції (СБІ) привернули увагу вчених, політиків та найбільших інвестиційних компаній та пенсійних фондів світу (Goldman Sachs, Global Advisors, Global CalPERS, Норвезький нафтовий фонд, шведські фонди AP, ABP, PGGM), міжнародних компаній (Xerox, Foundation, Apple Foundation, Hewlett-Packard, Nestle Foundation), українських фондів (Фонд Віктора Пінчука, Фонд Петра Порошенка, Фонд "АнтиСНІД"). СБІ – це інструмент досягнення та підтримки сталого розвитку, який є пріоритетом розвитку людства, що зазначений у багатьох документах міжнародних організацій (Глобальний договір ООН, Міжнародна організація праці, UNICEF, UNIDO, Рада Європи, Організація економічного співробітництва і розвитку, Європейська організація якості, Міжнародна організація стандартизації) та урядових документах розвинутих країн світу.

Тенденція інвестування в соціальне середовище та суспільство зросла в останні роки та стала способом інвесторів віддячити громаді, а також способом розширення своєї соціальної відповідальності компаній. Це є способом підвищити участь громадськості та усвідомлення соціальних питань. Blowfield M. та Murray A. [Blowfield and Murray 2014], прихильники критичного підходу оцінюють походження, значення та різні точки зору на корпоративну відповідальність. Вони заявляють, що спостерігається зміна ролі бізнесу, оскільки він прагне до вирішення фінансових, соціальних, політичних та екологічних проблем.

Соціальні та екологічні проблеми, з якими стикаємося на глобальному рівні, значні. За оцінками, щорічно буде потрібно 1,4 трильйони доларів для досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року [Gustafsson-Wright 2018]. Згідно з оцінками ООН [World Bank 2018], для фінансування цілей сталого розвитку необхідно буде спрямовувати від 3,3 до 4,5 трильйонів доларів на інвестиції щороку.

Досі не доведено, що такі складні проблеми можуть бути вирішені за допомогою традиційних підходів. Як один із способів вирішення зазначених проблем, міжнародне співтовариство в галузі розвитку розробляє нові інструменти фінансування, деякі з яких спрямовані на мобілізацію невикористаного капіталу

та знань приватного сектора, переорієнтовуючи глобальні економічні та соціальні проблеми на перспективні можливості. Інвестиції в запобіжні заходи можуть уникнути вищих витрат і зробити громадськість та сектори громадянського суспільства більш ефективними. Платячи за результати, а не за внесок, які мають невідомі результати, витрати повинні бути більш ефективними. Доміні А. стверджує, що СБІ зараз вважається розумним і прибутковим способом інвесторів заробляти гроші [Domini 2001]. Умлас Е. [Umlas 2008] наголошує, що СБІ давно є стратегією вирівнювання цінностей шляхом інвестування шляхом включення факторів екологічного, соціального та корпоративного управління в процес прийняття рішень щодо інвестування. До недавнього часу СБІ вважалося нішевим, і добре розвиненим лише в кількох країнах. СБІ на сьогодні становлять значний інтерес для інвесторів по всьому світу.

Ринок СБІ у США є найбільшим у світі. За 21 рік (1995–2016) за даними звіту US SIF Foundation's 2016 Report on US Sustainable, Responsible and Impact Investing Trends [Report on Sustainable and Responsible Investing Trends in the United States 2016] обсяг СБІ зріс на 1264 % і на кінець 2015 р. становив 8,72 трлн дол. США. Сьогодні фактично кожний п'ятий долар у США вкладається з урахуванням екологічних, соціальних чи етичних факторів.

Європейський ринок соціально відповідального інвестування продовжує показувати стійкий розвиток. Згідно з дослідженням, проведеним організацією Eurosif у 2017 р. (Eurosif.org, 2018), обсяг соціально відповідальних інвестицій у порівнянні з 2013 р. зріс на 549 % і нині становить 6,76 трлн євро [Eurosif.org 2018].

Безперечними лідерами СБІ в Європі залишаються Франція та Англія. Їхня частка на європейському ринку становить 46 %, тобто майже половину. Що стосується географічного розміщення соціально відповідальних інвестицій, то переважна їх більшість (85 %) здійснюється в європейські компанії (з яких тільки 10 % здійснюються на відповідних внутрішніх ринках). Особливо це характерно для інвесторів з Нідерландів (91 %), Іспанії (83 %) та Франції (74 %). Інвестиції в азіатські країни, разом з Японією, становлять 3 % від загального обсягу, а країни, що розвиваються у сукупності отримують 6 % інвестицій переважно від скандинавських країн та Франції [European SRI Study 2013].

В ході дослідження виявлено ряд факторів, які впливають на виникнення та розвиток СБІ в різних країнах:

1. Етичний (США, Великобританія). Інвестиційна діяльність повинна відповідати моральним та релігійним традиціям суспільства, не підтримувати виробництво шкідливої продукції та послуг.

2. Загально-людський (Італія, Іспанія, Франція). Соціальні інвестиції сприяють викоріненню дискримінаційної політики зайнятості, неналежних умов праці, експлуатації працівників, расової дискримінації; згладженню військових конфліктів, пагубних соціальних наслідків шкідливої людської діяльності.

3. Екологічний (Німеччина, Нідерланди). Вирішуються питання забруднення довкілля, раціонального використання невідтворюваних ресурсів, рослинного та тваринного світу. Контролюються екологічні загрози, стан ризикових екологічних зон.

4. Інші (Швеція, Бельгія, Норвегія, Австрія). Інституційні вимоги з розміщення активів пенсійних фондів, які зобов'язують у своїх вкладеннях враховувати питання

охорони навколишнього середовища, соціального розвитку, вимоги інвесторів до корпоративного управління, прозорості фінансової та нефінансової звітності, а також обліку соціально-екологічних чинників.

Враховуючи різноманіття напрямів реалізації соціальних інвестицій у науковій літературі [Плекан, Панухник 2016] прийнято виділяти внутрішні та зовнішні потоки соціальних інвестицій. До внутрішніх потоків відносять: 1) розвиток персоналу (підвищення безпеки праці, охорона здоров'я, підвищення кваліфікації та професійний розвиток, можливості гармонійного розвитку та дозвілля, оздоровлення працівників); 2) ресурсозбереження. До зовнішніх потоків відносять: 1) інвестиції, спрямовані на розвиток місцевих громад (розвиток освіти, науки, технологій та інновацій, підтримка культури та спорту, розвиток місцевого самоврядування, благодійна допомога вразливим верствам населення); 2) охорона навколишнього середовища. Недостатньо дослідженою є проблема оцінки ефективності соціальних інвестицій та реалізації соціальної політики компанії загалом. Вона виникає на всіх етапах: при плануванні конкретних програм і проектів, при їхньому обґрунтуванні, при підведенні підсумків проведеної роботи. Ситуація поглиблюється багатовекторністю й розмаїтістю форм соціальних інвестицій.

СВІ дозволяє інвесторам ідентифікувати, перевіряти та інвестувати в компанії, які відповідають стандартам КСВ. Найбільш популярними в світі є формування рейтингів соціально відповідальних компаній на основі фондових та нефондових індексів, визначення яких свідчить про рівень соціальної відповідальності компаній в рамках прийнятої оціночної шкали. Значення цих індексів все частіше береться до уваги інвесторами в процесі прийняття інвестиційних рішень а також слугують орієнтиром для оцінки ефективності певного сегменту ринку. Інформація про соціальну відповідальність компаній представляється в кількісному та якісному вираженні. Кількісне значення індексів є розрахунковим показником в рамках обраної шкали, яке дозволяє віднести підприємство до певної групи суб'єктів з близьким значенням індексу. За допомогою якісних характеристик описується група компаній одного діапазону. Але визначення цих показників є досить складним процесом, як і їх інтерпретація. У зв'язку з цим більшість інвесторів, які зацікавлені у вкладенні коштів в соціально відповідальних суб'єктів господарювання, здійснюють такі інвестиції через соціально відповідальні фонди (зокрема, Domini, Calvert, Parnassus), які використовують зазначені вище індекси для спостереження та оцінки динаміки ринку соціально відповідальних інвестицій. І постійне зростання таких індексів свідчить про зростання популярності соціально відповідальних інвестицій.

Критерієм оцінювання доцільності здійснення соціальних інвестицій є ймовірна економічна вигода (або ефективність), що очікує компанія від реалізації запланованих заходів. У ряді випадків для визначення економічної ефективності таких соціальних заходів використовуються традиційні методи оцінки інвестиційних проектів. Ключовими індикаторами в цьому випадку є дохід з інвестицій (ROI - Return on Investment), дохід з активів (ROA - Return on Asset), дохід із продажів (ROS - Return on Sales), чистий прибуток (EBITA) і деякі інші. Дослідження в цій сфері ґрунтуються на порівнянні фінансових показників компаній, що активно здійснюють соціальні програми, з фінансовими показниками компаній, менш залучених й соціальну діяльність. Найбільш переконливі дані можна отримати в

тому випадку, якщо характеристики основної детальності компаній, що формують вибірки, максимально співпадають.

Однак, у більшості випадків результатом реалізації соціальних програм є соціальний ефект, що економічними категоріями описати практично неможливо. У таких випадках, у світовій практиці прийнято вживати термін "бізнес-ефект" (business value added) – користь, принесена основній діяльності компанії, її акціонерам, інвесторам, менеджерам і людям, заінтересованим в одержанні прибутку, завдяки реалізації благодійних і соціальних програм, в т.ч. заходів дигітальної благодійності [Кулик 2018]. В той же час, такі заходи сприяють нарощуванню соціального капіталу компанії [Zhygley, Syvak 2016].

Оцінка CBI може бути здійснена за наступними параметрами:

1. Витратні (оцінюють рівень витрат на певні соціальні заходи). Прикладами можуть бути середній рівень заробітної плати персоналу, розмір штрафних санкцій антимонопольного комітету, обсяг коштів, що виділені на спонсорвання культурних проектів.

2. Результативні (оцінюють ефект від здійснення соціального заходу). До цієї групи відносимо кількість створених нових робочих місць, кількість робітників-інвалідів, кількість проведених програм співпраці.

3. Структурні (оцінюють зміну структури певного ресурсу). Наприклад, коефіцієнт стабільності персоналу, вікової структури персоналу, коефіцієнт інноваційної активності та ін.).

4. Ефективні (тобто оцінюють співвіднесення результату і витрат).

Як зазначає в своїй статті Н. Л. Кусик, деякі дослідники для визначення впливу соціально відповідальної діяльності підприємства використовують методику, яка розроблена за підтримки Програми розвитку ООН [Кусик, Ковалевська 2012]. Методика передбачає кількісну та якісну оцінку соціальної відповідальності підприємства. До кількісних показників відносяться: 1) індекс питомих соціальних інвестицій (величина соціальних інвестицій компаній, що припадає на одного працівника (в грошових одиницях)); 2) частка соціальних інвестицій компаній у сумарному обсязі продажів (в відсотках); 3) частка соціальних інвестицій компаній у сумарному обсязі прибутків до оподаткування (в відсотках). До якісних показників віднесено якісний індекс соціальних інвестицій для і-того підприємства (рівень комплексності соціальної діяльності підприємства), якісний індекс соціальних інвестицій для j-ої ознаки (ступінь присутності ознаки в статистичній вибірці підприємства) та загальний якісний індекс соціальних інвестицій (рівень комплексності соціальної діяльності підприємства). В роботі Н. М. Шмиголь представлено модель оцінки ефективності соціальних інвестицій та корпоративної соціальної відповідальності, що розроблена вченими "Інституту економіки міста" і представляє собою розрахунок комплексного показника (індексу) [Шмиголь 2010]. Цей підхід засновано на тому, що відомості про витрати на корпоративні соціальні програми, не дають змогу коректно порівнювати компанії між собою. У зв'язку створено розрахункові індекси, які вимірюються у відносних одиницях (балах або відсотках), за допомогою яких організація може побачити своє місце серед інших компаній галузі. При цьому комплексний індекс (KI) повинен враховувати дві складові СВ: 1) сплату податків, інвестиції та 2) добродійність і соціальне

інвестування. Даний індекс узагальнює параметри, пов'язані з податковою, інвестиційною й соціальною політикою фірми.

Крім того, автор пропонує розрахувати індикатор перспективного розвитку (відношення суми соціального інвестування та інвестицій в основний капітал до величини чистого прибутку) та індикатор соціальних видатків (відношення обсягу соціальних видатків, зроблених підприємством протягом звітного періоду, до обсягу чистого прибутку, отриманого в цьому ж періоді).

У міжнародній практиці прийнятним вважається, коли компанії виділяють на соціальні програми близько 1% прибутку. Акціонери стежать за тим, щоб добродійність не стала надмірною, тому що це може негативно позначитися на показниках інвестицій в основний капітал і на конкурентоспроможності бізнесу.

Шмиголь Н. М. під час проведення оцінки ефективності діяльності підприємства пропонує використовувати модифіковані економічні показники [Шмиголь 2010], такі як:

1. Показник окупності інвестицій, спрямованих на соціальні програми (return on investment) - вказує на співвідношення між витратами на соціальну політику та часток приросту капіталу, які виникли завдяки цій діяльності. З одного боку, цей показник найбільш переконливий і репрезентативний, тому що дає можливість оцінити ефективність соціальної політики, її вплив на зростання економічних показників. З іншого боку, він найбільш складний для виміру й тому може бути використаний далеко не в кожній сфері діяльності компанії. Однак показник окупності добре застосовувати, наприклад, до такого специфічного виду добродійної діяльності, як соціально відповідальний маркетинг;

2. Показник ефективності благодійної допомоги та інших соціальних програм у порівнянні з ефективністю реклами, стимулювання продажу тощо (efficiency measurement) - дає можливість зіставлення витрат і ефекту. Він дозволяє зробити висновок, наприклад, про те, "більш" або "менш" ефективні соціальні програми в порівнянні з рекламою, стимулюванням продажів. Але цей показник не може бути виражений кількісно;

3. Показник процесу реалізації соціальних програм (process measurement) - виявляє наявність або відсутність зв'язку між соціальною політикою й показниками основної діяльності компанії, але не показує а ні порівняльну ефективність, а ні її кількісне вираження. Найчастіше ця залежність описується в case-studies, що характеризують ситуацію й пояснюють, що досягнуто в результаті реалізації соціальних програм і що не могло б бути досягнуто, якби вони не були здійсненні.

В результаті дослідження визначення ефективності СБІ встановлено, що ефективність характеризується досягненням поставленої цілі у поєднанні з етичними цінностями. Це передбачає: 1) фінансову ефективність (прибутковість, зростання виручки, обсягу реалізації, страхування ризиків, зменшення операційних витрат); 2) нефінансову ефективність (репутація та імідж, лояльність клієнтів, персоналу, постачальників); 3) ефективність впливу на відповідній території.

Проведений аналіз існуючих методів оцінки ефективності СБІ компаній дозволяє зробити висновок, що їх використання передбачає визначення, в першу чергу, цілі оцінки, яка обумовить вибір того чи іншого методу (рис. 1).

Рисунок 1 – Запропоновані цілі оцінки СВІ з метою обрання відповідної методики оцінки

Джерело: розроблено авторами

Виокремлено можливі цілі оцінки:

1. Оцінка з метою визначення ефективності витрачання ресурсів підприємства, використаних для СВІ. Автори статті пропонують здійснювати оцінку у розрізі: показників використання трудових ресурсів (коефіцієнт залученості працівників у СВІ, коефіцієнт частки корпоративного волонтерства у загальній сумі СВІ, коефіцієнт співвідношення робочого часу, витраченого працівниками на корпоративне волонтерство та фонду оплати праці працівників, коефіцієнт співвідношення витрат на відрядження співробітників з метою надання благодійної допомоги та витрат на відрядження, коефіцієнт частки трудових ресурсів, задіяних у наданні благодійної допомоги в операційних витратах підприємства); показників використання фінансових ресурсів (коефіцієнт частки грошових коштів у загальній сумі СВІ, коефіцієнт грошових коштів, залучених від випуску благодійних облігацій у загальній сумі грошових коштів, розміщених на депозит з метою подальшого спрямування на надання благодійної допомоги, коефіцієнт частки грошових коштів, залучених від випуску благодійних облігацій у загальній сумі грошових коштів, спрямованих на надання благодійної допомоги); показники використання матеріальних ресурсів (коефіцієнт частки ТМЦ у загальній сумі СВІ). Інформаційною базою для розрахунків запропонованих показників є річні фінансові звіти, екологічні звіти, соціальні звіти, звіти стійкого розвитку, інтегровані звіти тощо.

2. Оцінка з метою визначення конкурентної позиції підприємства в рейтингах. З цією метою рядом міжнародних та іноземних організацій розроблені рейтинги, які будуються на основі фондових та нефондових індексів. До основних світових фондових індексів належать індекси Dow Jones Sustainability, група індексів, створених KLD Research & Analytics (Domini Social Index, Large Cap Social Index, Broad Market Social Index, KLD-Nasdaq Social Index), індекс FTSE4Good). Дані індекси призначені надавати інформацію для прийняття рішення про соціально відповідальне інвестування,

при якому враховуються не лише фінансові, але й соціальні та екологічні аспекти діяльності потенційного об'єкта інвестування. До найбільш відомих нефондових індексів належать Corporate Philanthropy Index, Social Index by Danish Ministry of Social Affairs, Bloomberg ESG (environmental, social and governance) 3000 global index та Environmental Sustainability Index, призначені для порівняльного позиціонування соціально відповідальних компаній. Але ці індекси мають ряд недоліків, які унеможливають їх застосування, зокрема: 1) при оцінці рівня відповідальності враховуються не всі взаємозв'язки і форми взаємодії компаній з різними групами заінтересованих осіб; 2) ці методики не є універсальними, у зв'язку з чим неможливо оцінити діяльність всіх підприємств; 3) порядок розрахунку індексу є досить громіздкий, у зв'язку з чим може бути застосований лише окремими рейтинговими компаніями або соціально відповідальними фондами.

3. Оцінка з метою визначення впливу CBI на фінансово-економічні показники роботи підприємства. Дана оцінка можлива за допомогою традиційних підходів: дохід з інвестицій (ROI – Return on Investment), дохід з активів (ROA – Return on Assets), дохід з продажів (ROS – Return on Sales), чистий прибуток (EBITA) та ін. Окремо слід розглядати доходи від специфічних активів [Жиглей, Юхименко-Назарук 2017]. Авторами статті запропоновано здійснювати оцінку використовуючи дохідні та витратні показники (коефіцієнт окупності CBI, коефіцієнт податкового навантаження, коефіцієнт співвідношення операційних витрат підприємства до CBI, коефіцієнт співвідношення витрат, здійснених з резерву до CBI, коефіцієнт співвідношення операційних витрат до витрат, здійснених з резерву, коефіцієнт співвідношення прибутку, спрямованого на створення резерву до чистого прибутку підприємства).

4. Оцінка з метою визначення рівня задоволеності потреб різних стейкхолдерів. В ході визначення основних тенденцій соціально відповідального інвестування як в глобальному масштабі, так і в Україні, враховуючи ведення гібридної війни встановлено, що в умовах, коли гостро постає проблема вичерпності ресурсів та виживання людства як такого змінюються підходи до інвестування. Окрім таких критеріїв, як дохідність, ліквідність та ризиковість, додається ще один – сталий розвиток, найбільш актуальні напрями якого визначає світова спільнота (25 вересня 2015 р. в Нью-Йорку 193 держави-члени Організації Об'єднаних Націй одногослосно прийняли новий Порядок денний у сфері сталого розвитку на період 2015-2030 рр., який містить 17 цілей глобальної програми з ліквідації бідності та забезпечення сталого майбутнього). Кожна з цілей передбачає ряд завдань, які в свою чергу, будуть контролюватися за допомогою набору глобальних показників. Крім того, до кожної з цілей державні комітети статистики країн-членів визначили показники. Уряди також розробили власні національні показники, які допоможуть контролювати досягнутий прогрес щодо цілей та завдань. Наразі існує близько 300 показників для всіх цілей. Система глобальних показників була розроблена Міжвідомчою агенцією та експертною групою з показників ЦСР (МАГАТЕ-ЦСР), узгоджена Статистичною комісією ООН в березні 2016 року та прийнята Економічною і Соціальною Радою та Генеральною Асамблеєю [Un.org.ua 2018]. Процес подальшого моніторингу буде повідомлятися у щорічній доповіді щодо прогресу в досягненні ЦСР, яка готується Генеральним секретарем.

Для України, на території якої триває гібридна війна, особливо актуальною є 16-та ціль "Мир та справедливість" [ПРООН в Україні 2018]. В умовах конфлікту чи

за відсутності верховенства права країни повинні вживати заходи для захисту тих, кому загрожують найбільші ризики, адже високий рівень збройного насильства і нестабільності справляють руйнівний вплив на розвиток країни.

В результаті проведеного дослідження існуючих індикатори виявлено нагальну потребу у розробці індикаторів виконання завдання на рівні компаній та проведенні нових обстежень. Так як проаналізовані індикатори можливі для використання на рівні держави. А саме в аналітичному звіті [Власенко 2017] запропоновані наступні індикатори: 1) частка населення, задоволеного досвідом користування інфраструктурними об'єктами та рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах у Донецькій та Луганській областях (розрахунок у %); 2) частка населення, задоволеного рівнем надання послуг у сфері адміністративного управління в Донецькій та Луганській областях (розрахунок у %) та ще один індикатор з національної доповіді [Горшкова 2017]; 3) площа розмішованої території у Донецькій та Луганській областях (розрахунок в га). Представлені індикатори для рівня держави. Тому необхідним є їх адаптація під рівень компаній з метою можливості статистичного узагальнення інформації, виявлення тенденцій та визначення планів. Авторами запропоновані індикатори виконання завдань 16 цілі на рівні компанії (табл. 1).

Таблиця 1 – Індикатори виконання завдань 16-тої цілі Порядку денного в галузі сталого розвитку

Постановка цілі на глобальному рівні	Постановка завдання на національному рівні	Індикатори виконання завдання на рівні компанії
Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях	відновити територію, постраждалу від конфлікту (Донбас)	1) відновлення інфраструктурних об'єктів звільнених населених пунктів (кількість, вартість); 2) надання благодійної допомоги цивільному населенню;
	зміцнити соціальну стійкість, сприяти розбудові миру та громадської безпеці (конфліктне та пост конфліктне врегулювання)	1) перекваліфікація населення з метою працевлаштування; 2) переведення працівників з території Донбасу

Джерело: розроблено авторами

Активні бойові дії викликали масштабне внутрішнє переміщення населення. Станом на 27 червня 2017 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, обліковано 1 584 859 внутрішньо переміщених осіб (ВПО) (1 274 119 сімей) з Донбасу і Криму (більшість з яких становлять жінки з дітьми та особи похилого віку). Понад половина ВПО залишилась у Донецькій та Луганській областях, значну кількість ВПО прийняли Харківська, Запорізька, Дніпропетровська області та м. Київ [Власенко 2017]. Результатом вимушеного переміщення стали навантаження на об'єкти соціальної інфраструктури, зниження рівня та якості надання послуг, соціальна нестабільність. Без належного врегулювання внутрішнє переміщення

стає зростаючим тягарем для можливості приймаючих їх територіальних громад надавати базові послуги. Для поданих індикаторів на сьогодні метадані не визначені, тобто моніторинг виконання даної цілі неможливий, відповідно вони потребують нових досліджень. Внаслідок недостатньої гармонізації статистичних визначень дуже важко проводити точні міжнародні порівняння на основі національної статистики.

Проте міжнародні розробки ведуться для збільшення доступності міжнародно-порівнянних статистичних даних щодо злочинності та управління. Відсутність даних для оцінки СБІ або їх неоднозначна трактовка в звітах підприємств не дозволяє здійснити об'єктивну оцінку [Lehenchuk 2018], що є однією з основних проблем, які на сьогодні потребують вирішення.

Висновки. Проаналізувавши існуючі методики кількісної та якісної оцінки соціальних інвестицій компаній, запропоновано здійснювати оцінку ефективності СБІ відповідно до встановленої мети. Конкретизація мети проведення оцінки ефективності СБІ дозволить обрати найбільш сприятливий метод, сформуванню систему показників, визначити вимоги до необхідної вхідної інформації, коректно провести висновки задля прийняття раціональних управлінських рішень. Саме мета оцінки має бути покладена в удосконалення методичного підходу оцінки ефективності соціально відповідального інвестування компаній, який є подальшим напрямком наукових досліджень авторів.

Проаналізувавши основні тенденції СБІ як в глобальному масштабі, так і в Україні, враховуючи ведення гібридної війни на її сході, встановлено, що для оцінки здійснення СБІ окрім таких критеріїв, як дохідність, ліквідність та ризиковість, додається ще один – сталий розвиток. Авторами запропоновані індикатори виконання завдань 16-тої цілі на рівні компанії. Досягнення цілі має базуватися на засадах сталого розвитку, включеності до загального контексту реформування українського суспільства, гармонійної реінтеграції постраждалих територій та їх населення в загальноукраїнський соціально-економічний, суспільно-політичний та правовий простір.

Література

- Бахтараева, К. (2006). Социально ответственные инвестиции: маркетинговый ход или будущее финансового рынка?, *Рынок ценных бумаг*, 11 70-72. URL: http://www.mirkin.ru/_docs/_statyi/RCB_12.doc.
- Васильчук, І. П. (2015). Теоретико-методологічні засади й еволюція концепції соціально відповідального інвестування. *Бізнес Інформ*, 1, 21-28.
- Власенко, Н. (2017). Показники для моніторингу стану досягнення Цілей сталого розвитку: методологія збору та розрахунку даних : аналітичний звіт в 12 рамках проекту ПРООН/ГЕФ «Інтеграція положень Конвенції Ріо у національну політику України», К., 232 с.
- Костюк, О. М., & Мозговий, Я. І. (2011). Соціально-відповідальне інвестування: основні тренди в американській та європейській практиці. *Вісник УАБС*, 2(31), 79-83.
- Кулик, В. А., & Жиглей, І. В. (2018). Використання підприємствами нових об'єктів обліку при проведенні заходів дигітальної благодійності. *Науковий вісник Полісся*, 2(14), 88-92.
- Кусик, Н. Л., & Ковалевська, А. В. (2012). Критичний аналіз методів оцінки ефективності соціально відповідальної діяльності підприємства. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/4714>.

- Лазар, Ю. В., & Завальна, О. (2012). Сучасні тренди розвитку соціально- відповідального інвестування: закордонний та вітчизняний досвід. *Механізм регулювання економіки*, 4, 190-195.
- Мошенський, С. З. (2011). Соціально-відповідальне інвестування: сутність та перспективи розвитку. *Міжнародний збірник наукових праць*, 3(21), 258-263.
- Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: країна» (2017). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://bit.ly/2zWeCYa>.
- Панухник, О. В., & Плекан, У. М. (2016). Соціальні інвестиції як форма суспільної поведінки носіїв соціальної відповідальності. *Галицький економічний вісник*, Т.: ТНТУ, 2(51), 51-61.
- ПРООН в Україні. (2018). Показники для моніторингу стану досягнення Цілей сталого розвитку: методологія збору та розрахунку даних. [online] URL: <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/Mapping-SDG-indicators-report.html> [Accessed 9 Oct. 2018].
- Шмиголь, Н. М. (2010). *КСВ – дохід: визначення, оцінка, ефективність*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nvbdfa/2010_1/1%2818%29_2010_articles/1%2818%29_2010_Shmygol.pdf.
- Цілі Сталого Розвитку 2016 - 2030 – Представництво ООН в Україні. (2018). Un.org. ua. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> [Accessed 9 Oct. 2018].
- Ashford, N. A., & Hall, R. P. (2011). The Importance of Regulation-Induced Innovation for Sustainable Development. *Sustainability*, 3, 270-292. <https://doi.org/10.3390/su3010270>
- Bachmann, S., & Gunneriusson, H. (2015). Hybrid Wars: the 21st-century's New Threats to Global Peace and Security. *Scientia Militaria - South African Journal of Military Studies*, 43(1), 77-98. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2506063>
- Bansal, P. (2004). Evolving sustainably: a longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, 26(3), 197-218. <https://doi.org/10.1002/smj.441>
- Blinic, R., Zidansek, A., & Slaus, I. (2007). Sustainable development and global security. *Energy*, 32(6), 883-890. <https://doi.org/10.1016/j.energy.2006.09.017>
- Blowfield, M., & Murray, M. (2014). *Corporate responsibility*, 3rd ed. Oxford, England: Oxford University Press, 440 p.
- Clark, G. (2007). Evolution of the global sustainable consumption and production policy and the United Nations Environment Programme's (UNEP) supporting activities. *Journal of Cleaner Production*, 15(6), 492-498. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2006.05.017>
- Derwall, J., & Koedijk, K. (2009). Socially Responsible Fixed-Income Funds. *Journal of Business Finance & Accounting*, 36(1-2), 210-229. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2008.02119.x>
- Dugger, W. M. (1979). The North Will Rise Again: Pensions, Politics and Power in the 1980's. *Journal of Economic Issues*, 13(3), 814-816. <https://doi.org/10.1080/00213624.1979.11503692>
- Domini, A. (2001). *Socially responsible investing, Making a Difference and Making Money*. Chicago: Dearborn Trade.
- Dreblow, J. (2005). The different ethical and SRI investment models. *An Investor's Guide to Ethical & Socially Responsible Investment Funds* / John Hancock. L.: Kogan Page, pp. 17-24.
- Earle, R. (2009). *Socially ReSponSible investing. A Guide for Trustees of Charitable Organizations*. TIFF Education Foundation and The Assabet Group – 86.
- Florin, J., & Schmidt, E. (2011). Creating Shared Value in the Hybrid Venture Arena: A Business Model Innovation Perspective. *Journal of Social Entrepreneurship*, 2(2), 165-197. <https://doi.org/10.1080/19420676.2011.614631>

- Gonczi, E., Skirke, U., Kleizen, H. & Barber, M. (2007). Increasing the rate of sustainable change: a call for a redefinition of the concept and the model for its implementation. *Journal of Cleaner Production*, 15(6), 525-537. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2006.05.018>
- Gustafsson-Wright, E. (2018). *Impact bonds could offer a paradigm shift towards more effective public services*. [online] PIRU. Retrieved from <http://blogs.lishtm.ac.uk/piru/2018/04/16/impact-bonds-could-offer-a-paradigm-shift-towards-more-effective-public-services/> [Accessed 23 May 2018].
- Jegatheesan, V., Liow, J. L., Shu, L., Kim, S. H., & Visvanathan, C. (2009). The need for global coordination in sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 17(7), 637-643. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2008.11.016>
- Jovane, F., Yoshikawa, H., & et al. (2008). The incoming global technological and industrial revolution towards competitive sustainable manufacturing. *CIRP Annals*, 57(2), 641-659. <https://doi.org/10.1016/j.cirp.2008.09.010>
- Kinder, P. D., Lydenberg, S. D., & Domini, A. L. (1993). *Investing for Good: Making Money While Being Socially Responsible* (HarperCollins, New York), 293 p.
- Lehenchuk, S., Velykyi, Y., & Belinska, S. (2018). Development of variability concept in accounting: ukrainian context. *Baltic Journal of Economic Studies*, 4(3), 158-164. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-158-164>
- Report on Sustainable and Responsible Investing Trends in the United States 2016*. (2018). The Forum for Sustainable and Responsible Investment. Ussif.org. Retrieved from <https://www.ussif.org/trends> [Accessed 21 Oct. 2018].
- Strong Growth in Sustainable and Responsible Investment across Europe (2018)*. Eurosif.org. [online] Retrieved from <http://www.eurosif.org/strong-growth-in-sustainable-and-responsible-investment-across-europe/> [Accessed 1 Oct. 2018].
- Umlas, E. (2008). The Global Expansion of SRI: Facing Challenges, Meeting Potential. *Development and Change*, 39(6), pp.1019-1036.
- World Bank*. (2018). Results-focused Impact Bonds Can Improve Development Outcomes by Involving the Private Sector. Retrieved from <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/12/21/results-focused-impact-bonds-can-improve-development-outcomes-by-involving-the-private-sector> [Accessed 24 May 2018].
- Zhygley, I., & Syvak, O. (2016). Social Capital and Place of Charitable Assistance Expenses in it: overview and Accounting Implementation. *International Journal of New Economics and Social Sciences*, 3(1), 308-319. <http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0010.4742>
- Zhyhley, I. V., & Yukhymenko-Nazaruk, I. A. (2017). Accounting valuation development of specific assets. *Problems Of Theory And Methodology Of Accounting, Control And Analysis*, 3(38), 61-70. [https://doi.org/10.26642/pbo-2017-3\(38\)-61-70](https://doi.org/10.26642/pbo-2017-3(38)-61-70)

References

- Ashford, N. A., & Hall, R. P. (2011). The Importance of Regulation-Induced Innovation for Sustainable Development. *Sustainability*, 3, 270-292. <https://doi.org/10.3390/su3010270>
- Bachmann, S., & Gunneriusson, H. (2015). Hybrid Wars: the 21st-century's New Threats to Global Peace and Security. *Scientia Militaria - South African Journal of Military Studies*, 43(1), 77-98. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2506063>
- Bakhtaraeva, K. (2006) Sotsyal'no otvet-stvennyye ynvestytsyy: marketynhovyy khod yly budushchee fynansovoho rynka?, *Runok tsennykh bumah*, № 11, S. 70-72. URL: http://www.mirkin.ru/_docs/_statyi/RCB_12.doc.

- Blinc, R., Zidansek, A., & Slaus, I. (2007). Sustainable development and global security. *Energy*, 32(6), 883-890. <https://doi.org/10.1016/j.energy.2006.09.017>
- Blowfield, M., & Murray, M. (2014). *Corporate responsibility*, 3rd ed. Oxford, England: Oxford University Press, 440 p.
- Bansal, P. (2004). Evolving sustainably: a longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, 26(3), 197-218. <https://doi.org/10.1002/smj.441>
- Clark, G. (2007). Evolution of the global sustainable consumption and production policy and the United Nations Environment Programme's (UNEP) supporting activities. *Journal of Cleaner Production*, 15(6), 492-498. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2006.05.017>
- Derwall, J., & Koedijk, K. (2009). Socially Responsible Fixed-Income Funds. *Journal of Business Finance & Accounting*, 36(1-2), 210-229. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5957.2008.02119.x>
- Dugger, W. M. (1979). The North Will Rise Again: Pensions, Politics and Power in the 1980's. *Journal of Economic Issues*, 13(3), 814-816. <https://doi.org/10.1080/00213624.1979.11503692>
- Domini, A. (2001). *Socially responsible investing, Making a Difference and Making Money*. Chicago: Dearborn Trade.
- Dreblow, J. (2005). The different ethical and SRI investment models. *An Investor's Guide to Ethical & Socially Responsible Investment Funds* / John Hancock. L.: Kogan Page, pp. 17-24.
- Earle, R. (2009). *Socially ReSponSible investing. A Guide for Trustees of Charitable Organizations*. TIFF Education Foundation and The Assabet Group – 86.
- Florin, J., & Schmidt, E. (2011). Creating Shared Value in the Hybrid Venture Arena: A Business Model Innovation Perspective. *Journal of Social Entrepreneurship*, 2(2), 165-197. <https://doi.org/10.1080/19420676.2011.614631>
- Goncz, E., Skirke, U., Kleizen, H. & Barber, M. (2007). Increasing the rate of sustainable change: a call for a redefinition of the concept and the model for its implementation. *Journal of Cleaner Production*, 15(6), 525-537. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2006.05.018>
- Gustafsson-Wright, E. (2018). *Impact bonds could offer a paradigm shift towards more effective public services*. [online] PIRU. Retrieved from <http://blogs.lishtm.ac.uk/piru/2018/04/16/impact-bonds-could-offer-a-paradigm-shift-towards-more-effective-public-services/> [Accessed 23 May 2018].
- Jegatheesan, V., Liow, J. L., Shu, L., Kim, S. H., & Visvanathan, C. (2009). The need for global coordination in sustainable development. *Journal of Cleaner Production*, 17(7), 637-643. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jclepro.2008.11.016>
- Jovane, F., Yoshikawa, H., & et al. (2008). The incoming global technological and industrial revolution towards competitive sustainable manufacturing. *CIRP Annals*, 57(2), 641-659. <https://doi.org/10.1016/j.cirp.2008.09.010>
- Kinder, P. D., Lydenberg, S. D., & Domini, A. L. (1993). *Investing for Good: Making Money While Being Socially Responsible* (HarperCollins, New York), 293 p.
- Kostyuk, O. M., & Mozhovyy, Ya. I. (2011). Sotsialno-vidpovidalne investuvannia: osnovni trendy v amerykanskij ta ievropeyskij praktytsi. *Visnyk UABS*, 2(31), 79-83.
- Kulyk, V. A., & Zhyhley, I. V. (2018). Vykorystannia pidpryemstvamy novykh ob'ektiv obliku pry provedenni zakhodiv dyhitalnoyi blahodiinosti. *Naukovyj visnyk Polissia*, 2(14), 88-92.
- Kusyk, N. L., & Kovalevska, A. V. (2012). *Krytychnyj analiz metodiv otsinky efektyvnosti sotsialno vidpovidalnoi diialnosti pidpryemstva*. Retrieved from <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/4714>.
- Lazar, Yu. V., & Zavalna, O. (2012). Suchasni trendy rozvytku sotsialno-vidpovidalnoho investuvannya: zakordonnyj ta vitchyznianyj dosvid. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, 4, 190-195.

- Lehenchuk, S., Velykyi, Y., & Belinska, S. (2018). Development of variability concept in accounting: ukrainian context. *Baltic Journal of Economic Studies*, 4(3), 158-164. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-158-164>
- Moshenskyi, S. Z. (2011). Sotsialno-vidpovidalne investuvannia: sutnist ta perspektyvy rozvytku. *Mizhnarodnyy zbirnyk naukovykh prats*, 3(21), 258-263.
- Natsionalna dopovid «Tsili staloho rozvytku: kraina» (2017). Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. Retrieved from <http://bit.ly/2zWeCYa>.
- Panukhnyk, O. V., & Plekan, U. M. (2016). Sotsialni investytsii iak forma suspilnoi povedinky nosiiv sotsialnoi vidpovidalnosti. *Halytskyj ekonomichnyj visnyk*, T.: TNTU, 2(51), 51-61.
- PROON v Ukraini. (2018). Pokaznyky dlia monitorynhu stanu dosiahnennia tsilej staloho rozvytku: metodolohiia zboru ta rozrakhunku danykh. [online] Retrieved from <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/Mapping-SDG-indicators-report.html> [Accessed 9 Oct. 2018].
- Report on Sustainable and Responsible Investing Trends in the United States 2016 (2018). The Forum for Sustainable and Responsible Investment. Retrieved from <https://www.ussif.org/trends> [Accessed 21 Oct. 2018].
- Shmyhol, N. M. (2010). KSV - dokhid: vyznachennia, otsinka, efektyvnist. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nvbdfa/2010_1/1%2818%29_2010_articles/1%2818%29_2010_Shmygol.pdf.
- Strong Growth in Sustainable and Responsible Investment across Europe (2018). *Eurosif.org*. Retrieved from <http://www.eurosif.org/strong-growth-in-sustainable-and-responsible-investment-across-europe/> [Accessed 1 Oct. 2018]
- Tsili Staloho Rozvytku 2016 - 2030 – Predstavnytstvo OON v Ukraini (2018). Un.org.ua. Retrieved from <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> [Accessed 9 Oct. 2018].
- Vasylchuk, I. P. (2015). Theoretical and Methodological Bases, Evolution of the Conception of Socially Responsible Investing. *Biznes Inform*, 1, 21-28.
- Vlasenko, N. (2017). Pokaznyky dlia monitorynhu stanu dosiahnennia Tsiley staloho rozvytku: metodolohiia zboru ta rozrakhunku danykh : analitychnyj zvit v 12 ramkakh proektu PROON/HEF «Intehratsiya polozhen Konventsiy Rio u natsionalnu polityku Ukrainy», K., 232 s.
- World Bank. (2018). Results-focused Impact Bonds Can Improve Development Outcomes by Involving the Private Sector. Retrieved from <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/12/21/results-focused-impact-bonds-can-improve-development-outcomes-by-involving-the-private-sector> [Accessed 24 May 2018].
- Zhygley, I., & Syvak, O. (2016). Social Capital and Place of Charitable Assistance Expenses in it: overview and Accounting Implementation. *International Journal of New Economics and Social Sciences*, 3(1), 308-319. <http://dx.doi.org/10.5604/01.3001.0010.4742>
- Zhyhley, I. V., & Yukhymenko-Nazaruk, I. A. (2017). Accounting valuation development of specific assets. *Problems Of Theory And Methodology Of Accounting, Control And Analysis*, 3(38), 61-70. [https://doi.org/10.26642/pbo-2017-3\(38\)-61-70](https://doi.org/10.26642/pbo-2017-3(38)-61-70)

Received: 15.10.2018

Accepted: 30.10.2018

Published: 31.10.2018